

Vrbice

Světlana Tvrđiková

Vesničiek se jménem Vrbice byste u nás našli celou řadu. Ta, do které vás teď chci pozvat, patří k ozdobám jihu Moravy. Konkrétně Břeclavska. Pobývá ve společnosti opravdu vybrané. Nedaleko od ní se tyčí vrcholky Pálavy, vlní hladina Novomlýnských nádrží a také rozprostírají rozlehlé lesy Lednicko-valtického areálu ozdobené četnými romantickými stavbami sloužícími k zábavě a odpočinku panstva z dob Lichtenštejnů.

Samotná Vrbice nepatří k vesnicím největším, ale přehlédnout ji je takřka nemožné. Její dominantou je vrch Stráž, na kterém na počátku minulého století vyrostl kostel svatého Jiljí. A o pár desítek let později pak ještě Mohyla míru, vzpomínka na padlé v druhé světové válce.

Historie Vrbice se ovšem začala psát mnohem dřív. A se zajímavou polohou měla hodně společného. Za časů krále Přemysla Otakara I. tu byly zřízeny strážní hlídky. Stalo se tak na popud tehdejšího olomouckého biskupa a úkolem hlídek bylo střežit vinařské obce podél kobylského potoka až k řece Moravě u Břeclavi. Na kopci tak zaplál oheň vždy v případě nebezpečí a všichni v okolí se mohli přichýstat. Abychom byli úplně přesní, poprvé je Vrbice v historických pramenech zmíněna v roce 1222. A jen o pár desítek let jsou mladší první zprávy o místním vinařství. Kdo stál u jeho zrodu, to zřejmě s jistotou nikdy vědět nebudeme, ale varianty jsou dvě. Zakladateli vinařské tradice mohli být první obyvatelé. Strážní hlídky a také osídlení míst pod vrchem Stráž dostal prý na starost jistý Michal, který pocházel ze sousedního Rakouska. Podle něj pak obec dostala také jméno Michelsdorf. A v Rakousku už se vinná réva v té době pěstovala, takže je možné, že si ji noví obyvatelé přivezli s sebou. Druhá varianta souvisí s blízkými Čejkoviciemi. Vrbice patřila k čejkovickému panství a na to přišli

před polovinou třináctého století templáři. Prosluli mimo jiné i pěstováním a zpracováním hroznů a je tedy možné, že vinařství se do okolních obcí rozšířilo jejich zásluhou. Každopádně se tu udrželo dodnes. Hloubit pro nás obvyklé prostory pod zemí začali pro uchování vína ve Vrbici Habáni, kteří sem přišli, stejně jako do dalších míst na jihu Moravy, v šestnáctém století. Byli zdatnými vinaři, ale ovládali také hloubení v zemi a své sklepy dokázali i vyzdívat. Nicméně pod zemí nehledali jen vhodné podmínky pro mok z hroznů, ale také bezpečí.

Několik sklepů ze 17. století se ve Vrbici dochovalo dodnes. Jsou soustředěny hlavně v lokalitě Na sklepech. Mnohem víc ale současné vinaře i turisty přitahuje sklepní lokalita Na stráži. Jak už je z názvu patrné, najdeme ji na vrchu Stráž. Na počátku dvacátého století tu vyhloubili místní do svahu desítky sklepů, které pak dostaly navenek jednotný ráz. Přední stěnu z kamene a vchod ve tvaru gotického lomeného půloblouku. Kopalo se zřejmě všude, kde to kopec dovolil a výsled-

Kostol a pohnice vo Vrbici

kem je opravdu velká rarita. Sklepy umístěné až v sedmi patrech nad sebou. Vidět všechny se vám poštěstí jen z několika málo míst, ale dvě až tři patra sklípků jsou vždy k vidění i zblízka. Vrbičtí radní dbají o to, aby jim nikdo tenthle unikát nezničil. Díky tomu se vstupy do sklepů dodnes nezměnily, i když vnitřní prostory si majitelé upravují podle svého. Po chvilce ochutnávání byste mohli při troše nepozornosti klidně zabloudit, jeden sklípek jako druhý, celkový pohled je až pohádkový. V době vinobraní nebo koštování vín je tu pěkně rušno a milovníci moku nemusí absolvovat žádné dlouhé putování. Krásnou kulisu vinařské obce dotvářejí i vinohrady, které Vrbici střeží ze všech stran. Vinařství se tu opravdu daří, stačí dodat, že sklepů je ve Vrbici zhruba 400, což je přibližně tolik jako obytných domů. A pokud patříte k milovníkům vín červených, pak vás určitě potěší, že právě odrůdám, ze kterých se červená vína vyrábějí, se ve Vrbici a okolí hodně daří. Dokonce tu vznikl svazek Modré Hory, do kterého patří vedle Vrbice Velké Pavlovice, Bořetice, Němčičky a Kobyly. Své jméno dostal právě podle modrých odrůd vinné révy.

Pokud byste si chtěli dopřát kromě ochutnávání také výlet do časů minulých, pak nejlepším místem je určitě muzeum. Dozvíte se v něm spoustu zajímavostí z historie obce i zdejšího vinařství. A na své si tu přijdou i příznivci cykloturistiky. Vrbici prochází čtveřice ze sítě vinařských cyklostezek, takže se můžete například vydat na putování krajem André, po zmiňovaných Modrých Horách nebo například do Velkých Pavlovic. ▀

foto: Světlana Tvrđiková

Časť jedného poschodia pivnic na vrchu Stráž

Múzeum vo Vrbici

Zo života KST

5. ročník Schengen Tour

Bratislavský Klub turistov Breza v spolupráci s regionálnym Klubom bratislavských turistov usporiadali 18. decembra 2011 v poradí 5. ročník Schengen Tour (25 km) po trase Bratislava – most Lafranconi – „zelený“ hraničný priechod na slovensko-rakúskej hranici – Wolfstahl – ruina hradu Pottenburg – rozhľadňa Königswarte – Berg – Bratislava.

Oproti rokom 2009 a 2010, keď príroda pripravila skutočne zimné podmienky a trasu bolo možné absolvovať aj na lyžiach, bol ostatný ročník bez snehu. Hlavný organizátor Milo Kubla, predseda Klubu turistov Breza, rozdal rekordných 57 účastníckych listov. Na december príjemné polooblačné počasie s dobrou viditeľnosťou dovolilo účastníkom pokochať sa z rozhľadne Königswarte nielen výhľadom na Bratislavu a Dunajskú bránu medzi Devínom a Hainburgom, ale aj na vzdialený masív zasneženého Schneebergu. Spestrením bolo stretnutie so statným diviakom pod hradom Pottenburg.

Rozhľadňa Königswarte / foto: Dušan Valúch

Tradícia cezhraničného pochodu vznikla na počesť vstupu Slovenska do schengenského priestoru, keď sa turistický priestor okolo Bratislavy otvoril na celých 360 stupňov a slovensko-rakúska hranica sa pre pohyb peších turistov, cyklistov či turistov na koni stala priechodná aj mimo oficiálnych hraničných priechodov. Určitou kuriozitou trasy čoraz obľúbenejšej Schengen Tour je, že Hundsheimské vršky medzi Bergom a Hainburgom sú súčasťou karpatského oblúka – tvoria jeho juhozápadné ukončenie. Výšina Königswarte (344 m) je zároveň najvyšším kopcom v Rakúsku. ▀

(dv)

TURISTA www.turista.cz

Článok Světlany Tvrđikovej je prevzatý z časopisu TURISTA, ktorý vydáva Klub českých turistov.

Objednávky časopisu na Slovensku:
MAGNET PRESS, SLOVAKIA, s. r. o., Šustekova 8, 851 04
Bratislava-Petržalka, predplatne@press.sk, tel.: 02/6720 1931-33.

Posúkam kompletne ročníky časopisu Krásy Slovenska, roky 1965 – 2011. Kontakt: tel.: +420 737 291 647, badiki@seznam.cz

Pozvanie do Levoče

Ernest Rusnák

Klub slovenských turistov, TJ Javorinka Levoča spolu s mestom Levoča pozývajú milovníkov zimnej turistiky na 7. medzinárodný zimný zraz turistov a 46. slovenský zimný zraz turistov. Toto významné turistické podujatie sa uskutoční od 2. do 5. februára v Levoči.

Organizátori milovníkov zimnej turistiky zavedú do južnej časti Levočských vrchov, kde bude pripravených osem lyžiarskych trás. Pre peších turistov sú určené dve trasy v Levočských vrchoch a dve v Slovenskom raji. Absolvovaním oboch trás v Slovenskom raji budú splnené podmienky na udelenie odznaku Zimný prechod roklinami Slovenského raja.

Slávnostné otvorenie podujatia sa uskutoční 2. februára o 19.00 hod. v parku na Námestí Majstra Pavla v Levoči. Ceremoniálom na verejnom historickom priestranstve chceme spropagovať turistiku a turistické podujatia širokej verejnosti nielen z Levoče, ale aj zo širokého okolia. Otvárací a záverečný ceremoniál spestrí kultúrny program, ktorý bude na námestí v podvečerných hodinách v piatok aj v sobotu. V piatok večer sa v evanjelickom kostole uskutoční organový koncert. V piatok a v sobotu budú mať účastníci zrazu možnosť zúčastniť sa na večernej prehliadke mesta s erudovanými sprievodcami. Pre milovníkov filmov sa budú premietiť krátke filmy s turistickou tematikou. Slávnostnému ukončeniu zrazu v sobotu večer bude predchádzať Svätá omša v Kostole sv. Jakuba, na záver zrazu bude pripravený papučový bál.

V Levoči je niekoľko expozícií Spišského múzea. Aby si ich každý účastník mohol prezrieť po návrate z turistiky, budú mať predĺžené otváracie hodiny do 19.00 hod. V objekte radnice bude inštalovaná výstava o turistických známkach. Ďalšia zaujímavá výstava bude v Múzeu Spiša na Letnej ulici v Spišskej Novej Vsi.

Návštevníkom priblíži staré, ale aj novšie turistické mapy Slovenského raja. Doplnená bude turistickou literatúrou, fotografiami a dobovým turistickým výstrojom. V nedeľu predpoludním sa na krátko otvoria priestory Levočského divadla, jedného z najmodernejších a najkrajších divadiel na Slovensku.

Pre účastníkov zrazu je pripravených niekoľko možností na ubytovanie. Turistické oddiely mládeže a záujemcovia o lacnejšie ubytovanie môžu využiť ubytovanie v triedach základnej školy na Námestí Št. Kluberta. Všetky stredné školy v meste a Katolícka univerzita poskytnú internáty, v ktorých je spolu vyše 500 lôžok. Okrem toho sa účastníci môžu ubytovať v penziónoch a hoteloch. Ďalšie možnosti ubytovania sú v Levočskej doline. Takmer vo všetkých zariadeniach bude zabezpečené aj stravovanie.

Lyžiarske trasy zavedú bežkárov aj do bývalého vojenského priestoru Javorina. V okrajových častiach Levočských vrchov povedú lyžiarske a pešie trasy po vyznačených turistických chodníkoch značkových od roku 1989. Na území, kde bol od roku 1953 do roku 2010 vojenský priestor, sa značkovanie turistických chodníkov na pešiu turistiku a cykloturistiku ešte iba pripravuje. Pre lepšiu orientáciu budú tieto trasy vyznačené farebnými stuhami. Preto je potrebné, aby sa všetci pridržiavali pokynov vedúcich trás. Z mnohých miest v Levočských vrchoch sú nádherné výhľady na široké okolie. Dominujú štíty Vysokých Tatier, pri pohľadoch na juh a juhozápad

hrebeň Nízkyh Tatier s majestátnou Kráľovou hoľou. Na juhu vidieť Volovské vrchy s Kojšovskou hoľou a so Slovenským rajom v pozadí, na východnej strane sa tiahne Branisko so Smrekovicou v severnej časti a Sľubicou v južnej časti, na severozápade vidieť Spišskú Maguru.

Všetkým účastníkom zimného zrazu prajeme príjemný pobyt a veľa pekných a nezabudnuteľných zážitkov v starobylej Levoči a jej okolí. ▀

foto: Ernest Rusnák

JUDr. Dalimír Kubala
(17. 12. 1923 – 25. 10. 2011)

V októbri minulého roka zastihla turistickú obec smutná správa: po krátkej a ťažkej chorobe zomrel v nedožitom 88. roku života JUDr. Dalimír Kubala – zakladajúci predseda Klubu slovenských turistov.

Aktívny a všestranný športovec a vzdelaný právnik Dalimír Kubala od vstupu do turistiky prejavoval nielen športového ducha, ale aj koncepčné myslenie a organizačný talent. Vďaka tomu sa koncom päťdesiatych rokov 20. storočia dostal medzi vedúcich funkcionárov slovenského odboru turistiky pri ČSZTV. V roku 1967 bol zvolený za jeho predsedu. Šesťdesiate roky využil na presadzovanie progresívnych zmien vo vrcholovom orgáne turistiky a obnovu kontinuity s predvojnovým obdobím. V roku 1968 sa stal predsedom Slovenského zväzu turistiky. V sedemdesiatych rokoch bol za snahu o osamostatnenie turistického organizácie a navrátenie znárodných chát do jej rúk tvrdo kritizovaný, a tak musel z vedenia telovýchovy odísť. Nasledujúce obdobie zmysluplne využil na angažovanie v bratislavskej TJ Kamzík, ktorú v roku 1966 pomáhal zakladať ako jednu z prvých jednodoborových na turistiku špecializovaných telovýchovných jednôt. Jej predsedom bol neuveriteľných štyridsať rokov. Počas nich sa mu s tímom priateľov podarilo realizovať predstavy o turistickom klube, ktorý si vlastnou ekonomickou činnosťou dokáže vytvoriť zdroje na turistický program kombinujúci lesnú múdrosť skautov s vlastivedným spoznávaním krajiny.

Po páde totalitného režimu ho prvé plenárne zhromaždenie turistov vo februári 1990 zvolilo do čela novej organizácie – KST. Zároveň sa stal predsedom Asociácie športu pre všetkých a podpredsedom Slovenského združenia telesnej kultúry. Na federálnej úrovni bol rešpektovaným slovenským zástupcom v konfederácii športových zväzov. V novej politickej situácii sa turisti už otvorene prihlásili k predvojnovému tradícii a majetku Klubu československých turistov, neskôr Klubu slovenských turistov a lyžiarov, prerušenej v roku 1949. Dalimír Kubala sa osobne zaslúžil o opätovné získanie piatich vysokohorských chát a ďalších objektov a o opätovné získanie časopisu Krásy Slovenska pre KST. V rokoch rozdeľovania Československa aj vďaka právnickej erudícii pomohol etablovať KST ako akcieschopnú a dôveryhodnú organizáciu. Neúnavne budoval partnerské kontakty s turistickými organizáciami a federáciami v zahraničí, najmä s Naturfreunde Österreich a Medzinárodnou federáciou kempingu a karavaningu. Prostredníctvom týchto kontaktov sa našim turistom ľahšie otvárali dvere do Álp a celej Európy k atraktívnym turistickým cieľom a množstvu cenných skúseností a podnetov na zlepšovanie turistického infraštruktúry na Slovensku. V roku 1998 pre zhoršujúci sa zdravotný stav vrcholové funkcie odovzdal nasledovníkom.

Dalimír Kubala získal Zlatý odznak i ďalšie najvyššie ocenenia KST – Plaketu Alojza Lutonského a Medailu Miloša Janošku. Partnerský Klub českých turistov mu udelil jedno z najvyšších ocenení – Medailu Vratislava Pasovského. Doživotné čestné členstvo mu udelil KST, Asociácia športu pre všetkých a Slovenské združenie telesnej kultúry. Dalimír Kubala sa vďaka funkcionárskej práci zaradil medzi najvýznamnejšie postavy organizovanej turistiky a telovýchovy na Slovensku a natrvalo zostane v pamäti organizovaných turistov nielen na Slovensku a v Česku, ale aj v zahraničí.

Čeť jeho pamiatke! ▀

Peter Perhala a Dušan Valúch

Hlavné podujatia KST v roku 2012

2. – 5. február
7. medzinárodný zimný zraz turistov KST – KČT – PTTK a 46. slovenský zimný zraz turistov a stretnutie turistických oddielov mládeže
Levoča

8. máj
Svetový deň turistiky IVV – WWD – World Walking Day
Organizované v rámci odborov KST.
Podujatie odporúčané na rok 2012:
5. máj, 35. magnezitárska 60-tka
26. máj
49. stretnutie čitateľov časopisu Krásy Slovenska
Kľak, Malá Fatra

28. jún – 1. júl
41. slovenský zraz mladých vodných turistov
Červený Kláštor – Dunajec

28. jún – 1. júl
45. slovenský zraz vysokohorských turistov
Tatranská Štrba

1. júl
Majstrovstvá Slovenska v pretekoch turistickej zdatnosti
Hliník nad Hronom

2. – 8. júl
43. stretnutie turistických oddielov mládeže
Hliník nad Hronom

4. – 8. júl
59. slovenský zraz turistov
Vyhne

1. – 7. júl
45. tatranský okruh vodákov
Liptovský Hrádok – Belá, Váh, Čierny Váh, Dunajec, Orava

11. – 15. júl
57. medzinárodná plavba po Dunaji TID
Bratislava – Štúrovo

18. august
Národný výstup na Kriváň
Liptovský Mikuláš – ATC Račkova dolina

29. august – 2. september
34. slovenský zraz cykloturistov
Stará Ľubovňa

1. september
Medzinárodné majstrovstvá v pretekoch turistickej zdatnosti
Slovenská republika

8. september
Európsky deň turistiky EWV
4. stretnutie priaznivcov KST
Baňa

27. september
Svetový deň cestovného ruchu
Deň otvorených dverí v sídle KST
Bratislava

6. október
43. vodácky maratón a plavba troch generácií – Hornád 2012
Malá Lodina – Veľká Lodina – Kysak – Košice
Tahanovský most – Pri súdkoch

24. november
32. festival Eudia a hory
Turčianske Teplice

Významné podujatia KST v roku 2012

1. január
45. novoročný výstup na Považský Inovec
8. január
40. novoročný výstup na Babiu horu
1. – 5. marec
55. lyžiarsky prejazd Veľkou Fatrou
5. – 9. apríl
62. svetové stretnutie mládeže FICC YOUTH RALLY
Chorvátsko – Split, ATC Stobreč

15. – 16. september
9. Granus Cup
Kálna nad Hronom

6. október
40. jesenným Považským Inovcom
6. október
37. národné stretnutie turistov veteránov
Diviaky

Hlavné podujatie KČT v roku 2012

4. – 8. júl
13. celoštátny letný zraz turistov KČT
Staré Město pod Snežníkem (Česká republika)

Hlavné podujatie MTSz v roku 2012

25. – 28. máj
19. celoštátné stretnutie peších turistov MTSz
Gynesdiás – Keszthely pri Balatone (Maďarsko)

Z lyžiarskeho kalendára KST

14. 1. 2012
Lyžiarsky prejazd Veľké Borové – Dolný Kubín

- 20 km • RR KST Orava, OKST Nižná • B. Vilčínský, 0904 693 059 • Veľké Borové, zvonica nad obcou o 9.00 hod.

14. – 15. 1. 2012
42. prejazd Spišskou Magurou a Pieninami
• 24 a 18 km • RR KST Stará Ľubovňa, OT ŠKM Stará Ľubovňa • J. Kunák, 0908 983 946, kunak@staralubovna.sk, www.kstsl.sk • parkovisko pod OD Družba

21. 1. 2012
37. pochod vďaka SNP Cigeľ – Handlová
• 20 km • TJ Partizán Cigeľ, Plameň Handlová • Š. Mjartan, Obecný úrad Cigeľ, J. Čertík, 0905 744 773, ocucigel@stonline.sk, www.cigel.sk

22. 1. 2012
20. zimný prechod Slanských vrchov
• 20 km • RR KST Prešov, KST ZVL Prešov • F. Bednár, 0907 105 086, ferobednar@centrum.sk, www.kstzvl2011.estranky.sk

29. 1. 2012
10. lyžiarsky prechod Kysuckou vrchovinou – sever
• 25 km • RR KST Čadca, Turist klub Kysucký Lieskovec • J. Rajtek, 041/4214 296, 0902 655 998, janrajtek@centrum.sk • Kysucký Lieskovec, Družstvo o 8.15 hod.

29. 1. 2012
32. prejazd Makovicou
• 25 km • RR KST Svidník – Stropkov, KST Beskyd Svidník • M. Hajduk, 0905 957 123, michal.hajduk@t-com.sk

4. 2. 2012
36. primátorský výstup na Drienok
• 26 km s prevýšením 770 m • RR KST Martin, PKT DIVIACKY • Š. Hudák, 0905 479 001, stevohudak@azet.sk, www.turistikadiviaky.sk • na vrchole o 11.00 hod., tombola, odznaky, diplomy

4. 2. 2012
37. košická stopa zdravia
• 20 km • RR KST Košice-mesto, KT Víkend Košice • D. Fortuna, 0915 925 984, dusan.fortuna@shmu.sk

18. 2. 2012
38. lyžiarsky prejazd hrebeňom Javorníkov
• 26 km • RR KST Považská Bystrica, KST Sparta Považská Bystrica • Ž. Klinčuchová, 0902 885 758, klinchuchova@nemocnicapb.sk • Dom kultúry Považská Bystrica o 7.00 – 7.30 hod.

19. 2. 2012
22. zimný výstup na Kojšovskú hoľu
• 16, 20 km • RR KST Spiš, OKST Horal Kojšov • M. Petřík, 0915 640 346, horal@kojsov.sk • Kultúrny dom Kojšov o 8.00 hod.

25. 2. 2012
45. prechod Čergovom
• 35 km, 23 km • RR KST Prešov, KST Mladost Odeva Lipany • B. Majtner, 051/4572 515, 0905 464 915, bmajtner@gmail.com, www.kstlipany.estranky.sk • Lipany o 6.30 hod.

1. – 5. 3. 2012
55. lyžiarsky prejazd Veľkou Fatrou
• 50 km, celkové prevýšenie 3 240 m • RR KST Martin, KST ZŤS Martin • R. Fris, 0908 279 237, rfris@marticonet.sk, www.kst-turiec.sk • trasa: Kráľova studňa, Borišov, Smrekovica, Ružomberok

10. – 11. 3. 2012
49. zimný prechod Kremnickým pohorím
• 50 km • RR KST Žiar nad Hronom, OKST Kremnica • I. Florovič, 0904 438 950, iflorovic@centrum.sk • odchod autobusu z parkoviška hotela Jeleň v Kremnici, So – 7.30 hod., Ne – 8.00 hod.